

5- 03. Организација података

Предметни наставник:

Драгиша Бојанић

Датотека

Датотека (фајл) је именовани, структурирани скуп података садржајно везаних, смештених на медију за меморисање.

Подаци меморисани у датотекама се чувају и након престанка рада одређеног програма коме припадају и називају се перзистентни подаци (енгл. persistence - одржано, постојано).

Копирање датотека

- КОПИРАЊЕ подразумева да желимо датотеку у целости преписати на друго место, односно у другу фасциклу (фолдер, мапу). Наравно, под истим именом не може се копирати на исто место (исту фасциклу-фолдер).

Обавља се у неколико фаза:

- Селектујете фајл који желите копирати
- Издате команду Copy. Ову команду можете пронаћи у менију Edit, или је активирати из палете алатки кликом на икону Copy.
- Позиционирате се на локацију где желите да сместите копију фајла.
- Издате команду Paste. Ову команду можете пронаћи у менију Edit, или је активирати из палете алатки кликом на икону Paste.

- Ова команда врши копирање (пребацивање) са оригиналне локација (source) на циљану локацију (destination), али на оригиналној локацији је задржана датотека коју смо копирали, она се налази и у циљаној фасцикли и у оригиналној фасцикли.

Овде је моменат да разјаснимо: датотеке се трајно чувају на дисковима. Команда Сору смешта датотеку у привремену меморију (Clipboard), која се налази унутар електронске меморије RAM меморије рачунара. Команда Paste пребацује датотеку из RAM-а на хард диск

За означавање више датотека који нису у низу, означимо прву кликом на њено име, држимо притиснут тастер Ctrl и клинемо на име сваке следеће коју желимо означити. Када означимо све датотеке, отпустимо типку Ctrl

За означавање целокупног садржаја директоријума (датотека и поддиректоријума) притиснемо комбинацију тастера Ctrl+A (истовремено притиснемо тастер Ctrl и A) или у менију Уређивање (Edit) изаберемо наредбу Одабери све (Select All).

Премештање /копирање фајлова

Уместо копирања често имате потребу да фајл пребаците са једне локације на другу

- Операција премештања (Move) се разликује од копирања по томе што се датотека са изворне локације пребацује на циљну локацију.
- Процедура је слична оној код копирања, само се уместо Copy користи Cut
- Селектујете фајл који желите ископирати
- Издате команду Copy. Ову команду можете пронаћи у менију Edit, или је активирати из палете алатки кликом на икону Cut

Овде је моменат да појаснимо: датотеке се чувају на дисковима. Команда Cut смешта датотеку у привремену меморију (Clipboard), која се налази унутар електронске меморије RAM меморије рачунара.. Коректније би било рећи да се у привремену адресу смешта име и локација где се датотека налази

- Позиционирате се на локацију где желите да сместите фајл.
 - Издате команду Paste. Ову команду можете пронаћи у менију Edit, или је активирати из палете алатки кликом на икону Paste.
 - Ова команда врши копирање (пребацивање) са оригиналне локација (source) на циљну локацију (destination) података, али на оригиналној локацији нема више датотеке коју смо копирали, она се налази само у циљном фасциклу.
-
- Уместо избора команди Cut, Copy и Paste из Edit менија можете да користите тастатуру и комбинујете тастере.
 - На тај начин можете задати команде и то:
 - Ctrl + C = Copy
 - Ctr + V = Paste

Брисање фајлова

- Операција брисања (Delete) се разликује од премештања и копирања по томе што се датотека одстрањује (брише) са изворне локације.
- Процедура је слична оној код копирања, само се умјесто Copy користи Delete
- Селектујете фајл који желите ископирати (обрисати)
- Издате команду Delete. Ову команду можете пронаћи у менију Edit, или је активирати из палете алатки кликом на икону Delete

Преименовање фајлова

- Уколико имате потребу да неком фајлу промените име то ћете учинити на следећи начин:
- Активирате Експлорер (Explorer)
- Пронађете и селекујете фајл коме желите промијенити име
- Издате команду Rename: промени име. Ову команду можете пронаћи у менију Филе. Евентуално можете потражити икону са истим именом (углавном није дио стандардног сета палете алатки).
- Након тога ће прозор који садржи старо име постати активан и омогућити да укуцате (прекуцате преко старог) ново име. За позиционирање можете користити миша или стрелице. Са BackSpace и Delete тастерима вршите брисање непотребних карактера.
- И при изменама имена треба водити рачуна о конвенцијама за давање имена.

Премештање и копирање датотека методом превлачења и испуштања

- Уобичајени начин копирања и премештања датотека и директоријума метода је превлачења и испуштања, односно одабир више датотека и њихово превлачење на друго место.

Датотеку, на пример, можете повући у корпу за отпатке да бисте је избрисали или у директоријум да бисте је копирали или преместили на то место.

Како превлачити датотеке

- Шта ће се догодити када повучете датотеку зависи од тога шта сте и где повукли.

Када датотеку довучете над одредиште, појавиће се скочни прозор с информацијама — обратите на њега пажњу да бисте знали што ће се догодити када пустите тастер миша.

Датотечки систем

Датотечки систем уређује поред директоријума са датотекама и горе описаним садржајем датотека и атрибуте датотека.

Атрибутима припадају тип датотеке, величина датотеке (број бајта у датотеци), регулисање права за упис и читање датотеке, датум настанка, датум последњег приступа и датум последњих промена датотеке. У зависности од оперативног система могући су и додатни атрибути.

У датотекама примењени знакови зависе од датотечког система, оперативног система и постављених језичких поставки. Код УНИХ компатибилних датотека у имену се нпр. не смеју налазити знакови '/' и НУЛ знак. Додатно је дужина имена датотеке ограничена на 255 знакова. Знакови могу бити различито кодирани а новији оперативни системи подржавају и уникод.

Логичка и физичка слика датотека

Датотеке се могу посматрати на два начина.

Логичка слика приказује датотеку као редове информацијских целина.

У физичкој слици датотека се састоји из реда информационих блокова исте величине.

Врсте датотека

- Датотеке се могу користити у различите сврхе као и бајтови из којих се састоје. По садржају разликују се следеће датотеке:
- Програми (датотеке које могу извршити разне функције)
- програми писани у машинским језицима
- програми писани и језицима различитих скрипти (нпр. рехх)
- Датотеке (садрже информације и служе за приказ/очување истих)
- програмски код (текст)
- текстуалне датотеке
- музичке датотеке (нпр. WAV, MIDI, MP3)
- графичке датотеке
- базе података
- Директоријуми
- Специјалне датотеке (псеудо-датотеке)
- датотеке за различите хардверске компоненте
- Процесне информације

Могућности за маркирање типа датотеке:

- Маркирање путем оперативног система (нпр. програм или текстуална датотека)
 - Маркирање путем имена датотеке (нпр. .doc на крају имена)
 - Маркирање унутар датотеке (нпр. `<?html version="1.0"` на почетку)
 - Меморисање у одређеним директоријима
-
- [Кликни овде - линк ка видео материјалу корисном за лекцију.](#)